

GEERTEN.

Voor de pijn, als onze levens elkaar te diep zouden geraakt hebben en één van beiden trok zich dan terug. Dat wij geen van beiden aan onszelf wilden bekennen, hoe een samen-treffen tusschen twee menschen als wij moèt leiden tot een verhouding, dieper dan vriendschap, is er het bewijs van. Daarom abstra-heerden wij telkens onze gevoelens. Het verkleed-spel, waarover wij straks spraken, speelden wij reeds in geestelijken zin. Wij maakten onszelf tot de poppen, die wij tegen elkaar in beweging brachten. . . . Tot jij zei, dat het genoeg was.

ANGE.

Waarom ik?

GEERTEN.

Ik was het verste gegaan met het spel. Té ver zelfs. En dat sprak je opeens uit door het woord: professoraal. Daaruit zag ik, hoe kil-ontledend ik was komen te staan tegenover mijn eigen diepste aandrift en de jouwe. Ook hoe je dát niet wilde. Niet wilde, dat is je vroèg een spontaan geven van mijn kant, terwijl je het totnutoe had pogen te belemmeren. Jij vraágt nooit iets, zonder zelf minstens evenveel terug te schenken. Dus er was geen gevaar meer. En de ommekeer begon.

ANGE.

Ontleedt je dit nu weer niet te ver? Je schrijft mij een bewustheid toe, die ik niet bezit. Ik geef toe, dat ik eenigszins aanvoelde, wat je daar zei. Maar in geen geval zoo fel, als je het doet voorkomen.

GEERTEN.

Ik schrijf je een intuïtie toe, die minstens even ver doordringt als mijn bewust-ontleden. Doch wat doet het er toe, of ik nu wellicht iets te ver ging. Het is goed, dat ik dit alles zei. En nu kan ik ook dit uitspreken: „Wat is al ons spreken? Hoogstens het wegruimen van beletsels. Wij ontleden. Wij redeneeren dóór, wederzijdsch bouwend op elkaars instemming of tegenwerpen. En laten wij niet al het gezegde rusten om de conclusies, terwijl wij de conclusies op

haar beurt laten rusten om hetgeen rijst daarachter? Wij willen elkaar zoo diep mogelijk leeren kennen. Waartoe? Niet om die kennis-zelve. Maar terwille van de aandoening, die ons dan zal vervullen. Terwille van den staat, waartoe wij opgevoerd worden. Wát leeft er van gesprekken als het onze nà in de herinnering? Niet het gezègde als een zware, onverteerbare massa. Maar een enkel loos woord, waaraan geen aandacht geschonken werd, toen het kwam. De heugenis van een blik, waarover niets werd gezegd. Een bijzondere stilte, waaraan geen naam valt te geven. Dus: het onbewust-doorlééfde. Dát is het hoogste. Wij drijven voortdurend onze bewustheid op de spits om een telkens hogere onbewustheid op te roepen. En daarmee kunnen wij niet te ver gaan. Integendeel. Na elk „doorrijden” zal ik het nu maar eens noemen, bevinden wij ons in een wijder onbewustheid en genieten rust. . . .

ANGE.

Je nam daar een groote vlucht. Ik onderschrijf niet alles, ofschoon hetgeen je zei heel mooi was.

GEERTEN.

En toch professoraal.

ANGE.

Jà. Máár. . . .

GEERTEN.

Juist. Máár. Het was het niet alléén meer. En ook je bezwaren voel ik. Doch ga nu eens nà: Wat je het diepste beweegt is het verlangen je te geven aan den man, dien je jezelf waard acht. Intusschen wijs je telkens mannen af, die zich op hun best aan je vertoonen en je vràgen. Dit spel gaat niet zonder meer aan je voorbij. Want bij iedere nieuwe aanraking maak je een vergelijking, tusschen hem die zich aanbiedt en je ideaal. Je weegt tegen elkaar af wat de verhouding is tusschen hetgeen je verlangt en hij geven kan. Maar wat je verlangt bezat je nooit en je hebt er dus géén bewuste voorstelling van. Enkel een verbeeldingsgezicht. Is het nu niet waar, dat na iedere nieuwe afwijzing, die je moest doen, het verbeeldingsgezicht